

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Provizije.

Pretep — revolver — podkupovanje. Dočim se je pretep v Narodni skupščini res že zgodil, dočim se je revolver res že zabliškal v sejni dvorani, provizije vsaj dosedaj še niso dokazane.

Vendar, poslanec, ki izgovori tako težke obdolžitve, kakor jih je izgovoril na javni seji v skupščini Savič, je moral že vedeti kaj govori, sicer ga mora skupščina linčati, če je govoril vedoma krivico.

Kaj se je zgodilo? Pri debati o zunanjem posojilu je povedal posl. Savič strmeči skupščini, da je polzkušal poslanec Benin podkupiti njega in tudi poslanca Mladinovića. Obljubil da je četrt milijona dinarjev vsakemu, če glasujeta — za ameriško posojilo.

Če je to vse res — in kakšen vzrok naj ima posl. Savič govoriti takšne očitke brez podlage? — potem se nam tu odkriva prepad, ki zila iz njega brezmejnega nemoralnosti, a obenem tudi brezmejnega nevarnost za bodočnost države.

Pomislimo! Poslanca, ki mora varovati predvsem koristi svojih volilcev in da celotne države, postavijo pred izkušnjo: Kaj ti je bližje: korist države ali korist tebe samega? In če se odloči odgovoriti takrat, ko ima vršiti dolžnosti poslanca, da mu je lastni interes bližji, potem je jasno, da je izdal koristi svojih volilcev, koristi svoje države: Izdala-le je!

In če bi začeli izvajati takšno prakso, potem je bodočnost države že zabečena. Našim sovražnikom je treba samo podkupiti zadostno število poslancev in sklenili bi zakone, ki nas pripeljejo v gospodarsko in s tem tudi v politično smrt. Pa treba ni iti niti tako daleč. Zadostuje, če se velikopotezni skupini poslancev za-

hoče po bogatih koncesijah, ali da hoče varovati kakšno podjetje, ki ima sredstva, da plača masne podkupnine. Pa naj potem vreščijo volilci kakor hočejo: skupščina je sklenila, zakonito je, ukloniti se je treba.

Seveda pridejo nove volitve, pa če se takrat da ljudstvo zbegati z novimi lažmi, če verjame novim frazam, potem gre igra zopet za štiri leta naprej. V takih razmerah mora biti nemogoča uzakonitev v zakonov, ki bi bili v prid celoti, kajti celota je ljudstvo, ki dela in trpi. Če pa hočemo storiti nekaj koristnega za to celoto, potem gre to vedno na račun manjšine, na račun tistih, ki ne trpijo, ki pa imajo v rokah sredstva za — provizije.

Skupščina je spoznala daekosežnost te afera. Sklenila jo je razčistiti. V treh dneh že mora devetčlanska komisija poslancev izvršiti preiskavo.

Opuščamo zato vsako kritiko o možnosti ali nemožnosti takega grdega izdajstva. Rečemo samo: javnost bo čuječe opazovala večino kakor tudi opozicijo, kako se bo vsaka vedla v tem vprašanju.

Javnost pričakuje točnosti in jasnosti, pričakuje brezobzirne doslednosti v boju za čast in poštenje skupščine, za lepšo bodočnost naše države.

Če pa bi hotela tudi ta afera, kakor že toliko drugih pred njo, izgubiti se v pesku, potem bo javnost upravičeno lahko iskala vzroke našemu gospodarskemu in političnemu nazadovanju drugod, nego jih je dosedaj. Takrat pa bo završalo...

Politične vesti.

+ Sarajevska »Kritika« povdarja v svojem uvodniku, da Pašić sedi na svojem stolcu in — molči. Ko so mu očitali, da je ukradel milijon carskih rubljev, je

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Francišanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer s ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

molčal. Ko so mu očitali, da nas je izdal Italiji, je molčal. Ko so mu očitali, da plet državno blagajno in si kopiči premoženje je molčal. Premnoge državnike je politik, osiromašila, iz njega pa je napravila milijonarja. »Uz njegovo mudro šutnjo, n-pastajemo roblje gramzivih kapitalista, suverena država — obična kolonija.«

+ »Balkan« je že 11. t. m. v posebnem članku zahteval preiskovalno komisijo za številne zločine v Črni gori, ki je bila za časa vladanja Nikole, čisto dostojna država. Pod novim režimom pa s požgali v Črni gori nad 5000 domačih političnih osvete. Naravno je, da je pričel cvesti takozvano »razbojništvo«. Kakšni metod se poslužujejo iz Beograda, nam zelo jasno kaže sledeče dejstvo: Neke stanko so silili, naj jim pokaže, kje so skriti komitaši. Ker ni sirota nič vedela o komitaših, so ji spravili pod krilo mačka, nakar so krilo zavezali in pričeli tolči po krilu s palicami. Maček je pričel skakati in je ubogo stanko neusmiljeno razmrčeval. Stanka je bila na ta način primorana pokazati nepravde »komitaše«. Vse to se ugotovili v Beogradu pri neki sodni obravi. Seveda, ker se množe taki in podobni slučaj, ni nobeno čudo, da gre v državi vse narobe in da mrgoli povsod vse polno »buntarjev«.

+ »Večernja Pošta« javlja, da bo v Albaniji kandidiral princ Wieda, ali pa njegovega sina Aleksandra na albanški prestol.

+ Pri zaslišanju so povedali madžarski vstaši, ki so napadli obmejne avstrijske vasi, da so napadli iz golega patriotizma, zakaš slišali so, da so delavci na Dunaju proglasili diktaturo proletariata, pa so hoteli obvarovati domovino pred boljševizmom. Seveda so te izjave neresnične in najbrže diktirane od šovinistične vlade.

Literatura v novi Rusiji.

Revolucija, blokada in beda je potisnila Rusijo na tako primitivno stopnjo obstanka, da bi človek mislil, da si sploh ne more privoščiti luksusa književnosti. Toda dejstvo je, katerega priznavajo tudi nasprotniki boljševikov, da je sovjetska Rusija v času svoje največje krize ustvarila literaturo, zlasti leposlovno, ki je sicer ruska, spada pa v popolnoma novo fazo razvoja.

Sovjetska vlada je storila vse kar je mogla, da ohrani rusko umetnost pri življenju tudi takrat, ko je zmanjkalo tiskovnega papirja, črnila in svinčnikov. Gorkij je začel z novo Občno knjižnico in veliko število tujih knjig — med njimi protiboljševiških spisov! — je bilo prevedenih v rusčino. Državna zaloga je izdala mnogo zvezkov dragocenega statističnega in znanstvenega materiala in je tudi opogumila zasebna tiskarska podjetja k delu.

Trgovina s knjigami je bila seveda pod kontrolo vlade. Dne 30. junja 1920 je bila izdana naredba za registriranje vseh tiskanih knjig in 25 iztisov vsake nove knjige je moralo iti v javne zavode republike. Ker so knjige postale redke, je komisar za prosveto velel prešteti vse obstoječe zaloge knjig in kjer se je našla kakšna redka knjiga, ki je že pošla s trga, je bila zaklenjena in izročena javni knjižnici. Privatna trgovina s knjigami je bila prepovedana. Nova Rusija ni hotela barantati s svojimi književnimi zakladi!

Državno založništvo v Moskvi ima 5 pododsekov: akademijo, umetnost, propagando, literaturo, proletarske pisatelje in uredništvo žurnala. Na čelu teh pododsekov stoje najznamenitejši možje v ruskem sloviu: pesniki Brlusov, Vlaheslav in Keršencov, novelist Serafimovič itd. Med založenimi književnimi deli so nove drame Gorkija, nova pesniška umetnost Majakovskega, Damjana Bednega, Vlasov-Okskega itd. Na teh delih

ni najmanjšega madeža komercializma, in če sodimo po par knjigah, ki so dospele v Anglijo in več drugih, ki so bile prevedene in izdane drugod v Evropi, je nova ruska literatura v resnici nekaj novega in velikega, česar še nima nobena druga država izza voine.

Interesi ruskih pisateljev so tudi varovani. V Moskvi je uradni zapisnik avtorjev, potem Unija ruskih avtorjev in več drugih prostovoljnih in poluradnih organizacij, centralnih in lokalnih, ki so zadružne.

Drugi založniki, kakor Gržebn, Sabashnikov, Kolos in znanstvena založniška tvrdka v Petrogradu delujejo v isti novi smeri. Edina ovira, ki še zdi ni odstranjena, je pomanjkanje papirja in drugih potrebščin za tiskanje knjig.

Po novembarski revoluciji se je ruska literatura strogo razdelila v — domačo in izseljeniško. Ubežna ruska buržoazija ima svoje kolonije v Sofiji, Beogradu, Pragi, Carigradu, Parizu, Londonu.

+ **Praške kroge** zelo razburja afera načelnika ruskega sovjetskega trgovinskega odposlanstva. Mostovenka, ki biva že dalj časa v Pragi. Mostovenko je namreč poskušal podkupiti visoke, vojaške osebnosti, da bi mu izročile načrt za morebitno mobilizacijo in sploh vojaške spise. Buržoazno časopisje zahteva sedaj strogo kontrolo nad sovjetskimi delegati.

+ **Sovjetska Rusija** je vložila pri zavezniških vladah oster protest proti blokadi črnomoškega obrežja s strani Grške.

+ **Razkoj v ruski cerkvi** je popoln. Glasom poročila Roberta Wiltona v »Journal des Débats« je poglavar »rdeče cerkve«, škof Antonin, že dejansko začel s svojo reformo. Odpravil je ikonoštase v cerkvah, uvedel pridigo, v katerih se poveličuje socialistični režim, in že spreminja staroslovanske liturgične speve ter posvečuje pristaše režima za škofo. Medtem ko je Antonin izobčil iz cerkve ruske škofo, ki so v emigraciji, je njihov poglavar, škof Antonij v Sremskih Karlovcih, označil Antonina za apostata, s katerim je treba pretrgati vsako zvezo. Sovjeti z vsemi močmi vdopirajo razkol, ker upajo dobiti v novi cerkvi silno zaslombo.

+ **Proti smrtni obsodbi** nad ruskimi socialnimi revolucionarji, sta protestirala angleška pisatelja Bernhard Shaw in Sidney Webb, ki sta poslala sovjetski vladi posebno pismo. V pismu navajata, da sta na strani ruske revolucije in da izkazujejo sovjetski vladi uslugo, ko jo opozarjata na dalekosežne posledice. Smrtna obsodba da je strašen udarec za vse tiste, ki so dosedaj branili sovjetsko republiko pred kapitalističnimi napadi. Nasprotniki sovjetskega režima so naenkrat dobili v roke orožje, ki je hujše od vseh dosedanjih sredstev, s katerimi so delovali proti Rusiji.

+ **Internacionalni dijaški teden** se bo vršil od 6.—16. avgusta v Salzburgu. Ta teden ima namen zblížati socialistično in komunistično dijaštvo. Tako nam je sporočil odbor z Dunaja. Ljubljanski visokošolci dobe potrebna pojasnila v našem uredništvu.

+ **Preiskava o Rathenauovem umoru** je dognala, da obstojajo vkljub prepovedi morilske organizacije, kakor je »Bund nationalgesinnter Soldaten« in »Bund der Aufrechten«. Po umoru so še vedno imeli sestanke, na katere so prihajali oboroženi. Sklenili so, da bodo organizacije poslovale pod drugimi imeni.

Sangaju, New Yorku — po vsem svetu; te kolonije so tako velike, da so ustanovile svoje ruske šole in časopisje za ohrano ruske narodnosti bodoče generacije. Čuden preobrat pri političnih begunih iz Rusije! Buržoazija in plemstvo sta zamenjala revolucionarje, ki so imeli svoje kolonije v Londonu in Švici pred revolucijo. V sedanjih ruskih kolonijah je mnogo znanih pisateljev, kot so Mereškovskij, Aleksander Tolstoj itd. Emigrantska literatura je ostala stara predrevolucionarna literatura, ki nima nič skupnega z novo literaturo v Rusiji, izvzemši poetične lepote.

Najbolj karakteristična je domača ruska literatura, ki ima dve šole: novo, proletarsko z Blokom, Gerodeckem in Bednim na čelu, ki je sprejela revolucijo in razvila novo umetnost, in pa staro kot je Sologub Zaicev, ki je prenehala pisati ali pa nadaljuje pot starih nazorov. Med največjimi pesniki in filozofi nove Rusije je tudi Lunačarskij, komisar za prosveto

+ **Kovinarji** v srednji Nemčiji stoje pred novimi boji z delodajalci. Zveza je sklenila takoj prenehati z delom v vseh mestih Saške, predvsem v Dessau, Magdeburgu in Naumburgu.

+ **Na francoski meji** zahtevajo zavzniki v najbolj liubeznivem tonu, naj se jugoslovanski potniki do nagega slečejo. To postopanje se prav nič ne razlikuje od postopanja z neciviliziranimi Indijanci in z afriškimi plemeni. Postopnaje Francozov je verno ogledalo naših diplomatov in merilo njihove sposobnosti in kulture.

+ **Zveza narodov** je odobrila predlog prof. Nansena, da se imenuje preiskovalna komisija glede lakote v Rusiji. Odobrila je nato resolucijo, s katero se opozarjajo člani Zveze narodov na veliko važnost francoskega poročila o kužnih boleznih. Fischer, angleški delegat, je omenjal varšavsko resolucijo o epidemijah in ugotovil, da je nemogoče prevzeti nalogo, ki predpostavlja trošek dveh milijonov in pol šterlingov, na vsak način pa bi uvedba sanitetnega kordona, ki bi manj stal, obrodila z dobrimi uspehi.

+ **Zveza narodov** je odobrila anektiranje bivših nemških kolonij v Afriki po Angliji.

+ **Amsterdamska strokovna komisija**, ki še vedno zboruje, je sklenila ugotoviti gospodarsko stanje Nemčije s posebno komisijo. Komisija, ki se bo sestala 7. avgusta v Brüsselu, obstoji iz odrugov: Fimmna (Holandska); Thomas (Anglija); Jouhaux (Francija); Tom Schaw (Anglija); Wels (Nemčija); Wauters (Belgija); Wallhead (Anglija); Otto Bauer (Avstrija); in Blum (Avstrija); Wels je v debati omenjal potrebo svetovnega kongresa vseh treh internacional. Dosedaj je že sklenjena konferenca internacionalne delavske zveze v Karlovi varih na Češkem in sicer septembra meseca, delavski in socialistični kongres oktobra meseca v Hamburgu. O svetovnem kongresu vseh treh internacional bodo sklepali, kakor hitro bo dokončala svoje delo komisija za gospodarsko stanje Nemčiji. Eksekutiva druge internacionale se bo sestala 12. avgusta v Pragi.

+ **Haaška konferenca** se je razbila, čeprav je Litvinov slovesno obljubil, da bo Rusija priznala dolgove in plačala tudi odškodnino za vsa nacionalizirana podjetja. »Petit Parisien« poroča, da bi ruski delegati pred par dnevi lahko veliko dosegli s svojo popustljivostjo, ki pa je prišla prepozno. Svoj namen so francoski delegati že dosegli — sedaj prav dobro vedo, kakšen je ruski položaj. Sicer pa tudi ni več rusko vprašanje tako nereče, kakor je bilo. V ospredju stoji Nemčija, ki ne more plačati svojega dolga v znesku 132 milijard mark.

+ **Amerika** bo posodila Italiji 200 milijonov dolarjev in sicer v petih obrokih.

SODRUGI, UDELEŽITE SE POLNOŠTEVILNO 6. AVGUSTA I. VSEDELAVSKEGA ZLETA V CELJU.

Dnevne vesti.

Finančno ministstvo razglašja z razpisom z dne 9. julija 1922, D. br. 12.836, da je v svrhu nadomestitve (amortizacije) izgubljenih obveznic vojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije enako postopati, kakor je to razglašeno glede predvojnih posojil s tukajšnjim razglasom z dne 8. julija 1922, št. 951/V/Val, ex 1922. (Uradni list št. 75 z dne 15. julija 1922.)

Od 24. julija 1922. naprej izostane na progi Maribor gl. k. — Ljubljana gl. k. mešana vlaka, in sicer mešana vlaka št. 802, ki odhaja iz

Ljubljane gl. k. ob 6.30 min. in prihaja v Maribor gl. k. ob 13.05 min., ter mešana vlaka št. 801, ki odhaja iz Maribora gl. k. ob 13.20 min. in prihaja v Ljubljano gl. k. ob 20.66 min. Zato pa vozita od tega dneva naprej nova potniška vlaka in sicer vlaka št. 42b z odhodom iz Ljubljane gl. k. ob 8. iz Zidanega mosta ob 9.46 min., iz Celja ob 10.27 min. in s prihodom v Maribor gl. k. ob 12.20 min. ter v nasprotni smeri potniški vlaka št. 47a z odhodom iz Maribora gl. k. ob 14.30 min., iz Celja ob 16.26 min., iz Zidanega mosta ob 17.11 min. in s prihodom v Ljubljano gl. k. ob 18.50 min. — Vsled tega stopijo od tega dneva glede kopalnega vlaka Lazje. Ljubljana gl. k. sledeče spremembe v veljavo. Dosedanji kopalni vlaka št. 47k, ki odhaja iz Laz ob 18.40 min. ne vozi. Kopalci se vračajo iz Laz edino le z novim potniškim vlakom št. 47a, ki odhaja iz Laz ob 18.27 min.

Ljudstvu prosveto! V današnjih socialno, gospodarsko in politično razdivjanih časih narod bolj kakor kdaj preje potrebuje prave čiste kulture, ki naj ga dvigne iz temnih globin vsakdanjega prerivanja, izkoriščevanja, intriganstva in mrkega cinizma v višine etične popolnosti. Vse pereče kulturne, socialne in politične probleme moremo le takrat splošno zadovoljivo rešiti, ako nas bo v tem stremljenju podpirala kulturno visoko stoječa množica naroda, ki bo iz globin svoje srčne naobrazbe in iz sile svoje razuma črpala odbojno moč proti vsemu, kar je socialno krivično, gospodarsko škodljivo in politično koruptno. Narod, ki je razbičan v svojih strasteh, si ne more nikdar splesti one zlate niti, ki bi družila srca vseh pri stremljenju dati narodovemu udejstvovanju nerazrušljivo etično podlago, na kateri edini je stavba silne bodočnosti mogoča. V Ženevo je povabil nad 30 narodov, da se posvetujejo, kako dvigniti etično vzgojo mladine. Najboljši možje najboljših narodov bodo zlatemu zakladu svojih narodov — mladini darovali vse sile svojega razuma in srca, vse velike izkušnje svojega življenja. Vedite da bo ta oltar daritve ožarel v svetlih plemenitih najlepših besedah in načrtov, srca bodo vzplamtela v živi liubezni do mladine — toda mladina narodov od tega plamena ne bo togda mladina narodov od tega plamena ne bo ogeta, Plamen bo ugasnil, kakor jih je ugasnilo že nebroj, in etični temelji v narodih bodo stali v trhljih tleh — ako med narode ne pride kvas prave kulture, ako v narodih ne zažari liubezen do vsega lepega. Požigi, umori in poboji, tatvine in goljufije bodo razjedale še nadalje narodne duše, mati bo sovražila naprej svojo hčer, sin naprej svojega očeta. Veliko razdeljanje človeštva se bo nadaljevalo. Steza, ki edina drži, nebeško kraljestvo boljše bodočnosti naroda in človeštva je ljudska prosveta, ona ljudska kultura, ki blaži srce in krepi razum. Steza pelje preko strmih pečin in narod poti ne bo nastopil, ako ne najde zadosti krepkih in požrtvovalnih vodnikov. Te vodnike hoče pri sebi zbrati »Društvo ljubiteljev slovenske umetnosti«. Kdor se še ni utopil v morju srepega materializma in kdor hoče narod dvigniti v etične višine, naj prijavi svoj pristop po dopisnici na omenjeno društvo Prešernova ulica 5/I. — Ljubljana.

Človeško knjigovodstvo. Trgovec, ki bi vršil svoje posle brez knjigovodstva, bi bržkone prav kmalu prišel na boben. Vendar se mnogi ljudje čudijo, čemu zakon zahteva, da treba uradno zapisati vsa roistva, poroke in smrti in prijaviti vsak slučaj nalezljive bolezni. Ti zapisi so v resnici človeško knjigovodstvo in ravnotako potrebni kot knjigovodstvo v trgovino. Prav kakor povedo trgovske knjige trgovcu, da-li je na izgubi ali na dobičku, ravno tako življenske statistike kažejo, da-li občina izgublja ali pridobiva na zdravju. Zakaj je zapis o roistvu tako važen? Sinček ali hčerka bo potrebovala roistno izpričevalo, ko začne pohajati šolo, in kasneje da dokaže svojo starost, imena roditeljev, rojstni kraj, državljanstvo, svojo pravico do dedščine itd. Zapisovanje roistev, porok in smrti in nalezljivih bolezni je velike važnosti za zdravstvene oblasti in druge organizacije za socialno oskrbstvo in za zdravnike in učenjake v svrhu proučevanja o vzrokih smrti in v preprečevanje nepotrebnih bolezni in smrti. Iz statistik, ki jih sestavljajo iz teh zapisov, izračuna se mortaliteta oziroma razmerie smrti k prebivalstvu za vsak posamezni kraj. Ako zdravstveno poročilo izkazuje narastek kake nalezljive bolezni, se lahko takoj storijo koraki, da se najde izvir bolezni in se zaustavi njeno razpasenie. Življenske

statistike nam tudi nudijo priliko, da sodimo o učinku javnega zdravstvenega delovanja in o uspehu v reševanju človeških življenj.

Boj proti spolnim boleznim. Ameriška vlada ima poseben urad, ki vodi vladino borbo proti nenravnosti, v kolikor se tiče zdravja v vojski in mornarici. Na čelu tega urada je neka zdravnica, Dr. Valeria H. Parker. Iz nedavnega poročila tega urada je razvidno, da se je razmerje spolno bolnih vojakov in mornarjev zmanjšalo tekom enega leta od 91 na 62 od tisoč. Vsled tega urada si je vlada samo za eno leto prihranila čez milijonov dolarjev na stroških za lečenje. Stroški vlade za zdravljenje spolnih bolezni v vojni in mornarici so proračunjeni za tekoče fiskalno leto na štiri milijone in pol. Leta 1919 so ti stroški znašali 15 milijonov in tekom vojne 72 milijonov dolarjev. Dr. Parker priporoča, naj bi starši in šole obračali večjo pozornost na pravilni pouk o spolnih stvareh. »Saj otroci navsezadnje vendarle poižejo o teh stvareh« — pravi Dr. Parker — »Ali dostikrat prihajajo do popolnoma napačnega znanja o spolnih stvareh. Iz tega izvira mnogo zla med fanti in deklicami in mnogo zločinstva med mladino. Veliko trpljenja in nesreče se bo odpravilo, ako bodo starši pozumno zrlí tem dejstvu v oči in ne skušali izbežavati svoji odgovornosti radi napačne sramežljivosti.«

Nujna prošnja. Silen požar je dne 15. julija t. l. uničil 28 hiš na Boh. Bistrici. Prizadeti vaščani, ki so zdaj brez strehe in tudi brez sredstev — večinoma niso mogli rešiti prav ničesar — so potrebni takojšnje nujne pomoči. Da se bednim bogorelcem takoj priskoči na pomoč, se pomožni odbor županstva občine Boh. Bistrice, ki je prevzel pomožno akcijo, obrača do širše javnosti z vljudno prošnjo, naj po svoji moči pomaga. Vsi darovi v denarju in naturalijah naj se pošiljajo na občinski urad na Boh. Bistrici. — Pomožni odbor županstva občine Boh. Bistrica.

Uporaba brezžičnega brzojava. Stojni smo že tudi na tem polju korak naprej. Mogoče je brezžično oddajati brzojave od brezžične postaje v Sarajevu, a za enkrat samo za Avstrijo in Nemčijo. Črnogorske in dalmatinske postaje poslujejo tudi preko Sarajeva. Za beograjsko postajo izidejo posebni predpisi. Ostale brezžične postaje v naši državi pa še ne služijo mednarodnemu prometu.

Iz Rige na Letskem poročajo, da je v coní Kríma doslej zabeleženih 60.000 slučajev smrti vsled lakote, 60 odstotkov mrtvih je med otroki. Kanibalizem (ljudožrstvo) se razširja. Francoski viri poročajo, da so dale sovjetske oblasti ustreliti 117 otrok, ki so trpeli na neozdravljivi bolezni vsled zavžitega slabega konjskega mesa. Legar se ne prestanó širi. Nansenov zdravnik trdi, da je vsa Rusija inficirana. Nevarnost se razširja na poljsko in rumunsko mejo vsled prilivov ruskih beguncév. Lansko leto se je število slučajev legarij od 220.000 v januarju znižalo v marcu na 152.000, letos pa se je od 183.000 slučajev v januarju zvišalo na 315.000 v marcu. Te številke pa še ne predstavljajo prave in resnične situacije. Tudi kolera, ki navadno izide po zimí, je razsajala dalje in zahtevala žrtve, katerih je vedno več, tako da se je bati strašne epidemije tekom poznega poletja in jeseni. Znané države ob Rusiji so ogrožene.

Ljubljana.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani pozivlje s tem vse dobavitelje in druge upnike (bolnišnice, zdravilišča, lekarnarje, zdravnike itd.), da predložijo do najkasneje 31. t. m. v obliki običajnih računov potom pristojnih poslovalnic vse svoje zahtevke do bivše Okrajne bolnišnice blagajne v Ljubljani, ki je v likvidaciji. Računi ne smejo obsegati nobenih postavk (zneskov) nastalih po 30. juniju 1922. Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odpora seja v sredo 26. t. m. ob 20. v veliki

dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20 informacije Sv. Petra cesta šte. 12. prilično, desno.

Na tehnični srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1922/23 odprti štiri oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarška in strgarska mojstrska šola; 7. kiparska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. javna risarska šola. Vpisovanje v 1. letnik višje stavbne in višje strojne šole bo dne 11. septembra t. l., v višje letnike pa dne 14. septembra. Dne 12. septembra bo vpisovanje v 1. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod točkami 4., 5., 7. in 8.; dne 14. septembra pa v višje letnike teh oddelkov. V mizarško in strgarsko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 12. septembra, v javno risarsko šolo dne 1. oktobra, v stavbno rokodelsko šolo pa od dne 1. do 15. oktobra (v ta oddelek tudi pismeno). Ponavljalne preizkušnje bodo dne 11. septembra, sprejemne preizkušnje v višjo stavbno in višjo strojno šolo dne 12. septembra, sprejemne preizkušnje za žensko obrtno šolo pa dne 13. septembra. S poukom se bo pričelo v vseh celoletnih oddelkih dne 15. septembra. Pouk v javni risarski šoli prične dne 1. oktobra, v stavbni rokodelski šoli pa dne 3. novembra t. l. Vse druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd. so razvidne iz razglasa v Uradnem listu št. 73, z dne 11. julija 1922, in iz objave na razglasni deski v zavodu. Se potrebna pojasnila pa daje na zahtevo ravnateljstvo šole.

Celje.

Volitev odbora Mestne hranilnice. (Nadaljevanje redne občinske seje.) Od preobrata pa dosedaj je vodil te posle gerent: g. magister Arko Vojko. Ker odbora ni, je imel po statutu vse pravice on, ter je tudi predlagal obč. odboru kandidatno listo z 36 imeni, izmed katerih je bilo »samo« 29 pristašev JDS. Ker pa obstoja hranilnični odbor iz 18 članov, voli občinski odbor iz predložene kandidatne liste seveda samo 18 odbornikov. Ako bi se po preteku 30 dni volitve iz kateregakoli vzroka ne izvršile, sme gerent sam določiti 18 članov v hranilniški odbor. Obč. odbor, s s. Koren kritizira predloženo kandidatno listo sledeče: Gospodje okoli JDS ste mnenja, da druge stranke niso sposobne sodelovati v takšnih institucijah, posebno pa ste mnenja, da so zastopniki delavstva nezmožni sodelovanja, ker drugače si ne moremo tolmačiti postopanje laždemokracije. Čisto dobro ste razumeli, zakaj je pravilnik tako napravljen, ker ste idejo, ki tvori v tem pravilniku »kri-vico, popolnoma kopirali. (Medklic g. predsednika JDS v Celju, dr. Kalana: Saj ni to listo JDS predlagala!) Tega nam ni treba praviti, da bi mi verjeli, da ne bi bila kandidatna lista sestavljena sporazumno z odb. JDS. Gospod Arko je to storil na vašo željo, če že ne na vaše povelje! Ker vidimo v tem dejanju nasilje in neenakopravnost, bomo socialisti glasovali proti tej kandidatni listi! — Protestu se je pridružil tudi g. dr. Ogrizek v imenu kluba SLS. Obč. odb. dr. Božič, demokrat, je v imenu svojega kluba poizkušal opozicijo potolažiti, češ pri mestni hranil. ne sme biti političnega ozadja, ampak vsi morajo gledati na to, da se zavod kolikor mogoče povzdigne. (Medklici iz opozicije: Demokrati pa smejo imeti politično ozadje?) V imenu NSS izjavi g. podžupan Žabkar, da bo njegov klub glasoval za listo. (Medklici: Naredni socialisti pogoltnete sploh vse, kar vam demokrati servirajo!) Obč. odb. s. Leskošek izvaja: Gospodje bi nam vedno radi vcepavali idejo, da v tem ali onem ne sme biti nobene politike, pa zahtevate samo od drugih strank, sami nas pa majorizirate, da lahko uganjate svojo gospodarsko politiko. Mi smo vsi bili izvoljeni vsak po svojem programu, toraj je tudi naša dolžnost, da delamo po istih principih, po katerih smo bili izvoljeni, a vi tega nečete, zaradi te-

ga nas majorizirate. Na to se je kandidatna lista sprejela z večino glasov 17 za, 10 proti. Izvoljenih je 12 demokratov in 6 opozicionalcev. (Konec prih.)

Maribor.

Iz politične organizacije. Sestanki članov marib. kraj. pol. organizacije se bodo vršili redno vsak drugi četrtek. Zadnji je bil 20. t. m. Najvažnejša točka dnevnega reda je bilo poročilo o pripravah za vsedelavski zlet. Iz Maribora pojde ob tej priliki, kakor vse kaže, veliko ljudi. Delo vodi poseben odbor iz zastopnikov raznih tukajšnjih socialističnih organizacij. Zleta se skoro polnoštevilno udeležita delavska pevska zbor »Froh-sinn« ter pekovskih pomočnikov, dalje delavski nogometaši, ki bi nastopili v tekmi proti kranjskim športnikom, prav gotovo pa se izkaže Maribor tudi z nastopom telovadne enote »Sloge«. Socialistični zaupniki naj pridno agitirajo za čim večjo udeležbo, ker bo dan 6. avgusta v Celju eden najvažnejših za proletarsko gibanje v letošnjem letu. Zaveden delavec bo vsekakor pripomogel k temu, da uspe čim sijajnejše ta naša prireditel. dočim bo sokolsko parado v Ljubljani počastil le oni delavec, ki služi buržoaziji za štafažo in nima niti pojma o proletarski zavednosti. Vsakdo, ki se bo zleta udeležil, dobi za 3.50 Din legitimacijo, katera ga upravičuje k polovični voznini po južni železnici in ki mu omogoči vstop k vsem delavskim prireditvam 6. avgusta v Celju. Kdor pojde v Celje, naj si tako izkaznico čimprej nabavi, ker brez nje ne dobi niti kosila. Celjski sodrugi so namreč tako uredili, da bodo po gostilnah pripravili toliko kosil, kolikor bo prodanih izkaznic, kar je za tako veliko udeležbo, kakor jo je pričakovati in ki bo zaposlila celo malo mesto, zelo praktična ter lahko uveljavljiva rešitev.

Iz strok. gibanja.

Seja centralnega odbora kovinarjev se bo vršila v torek, 25. t. m. ob 6. v tajniških prostorih Šelenburgova ulica 6. II. nadstropje. — Tajništvo O. D. K.

Vestnik Svobode.

Članom ljubljanske podružnice »Svobode«. 1. Ljubljanska podružnica »Svobode« priredi v petek 28. t. m. (ne v sredo 26. t. m., kakor smo poročali) predavanje s. A. Cerkvenika »Abstinenca in socialni svetovni nazor«. Predavanje se vrši v magistratni dvorani točno ob pol 8. zvečer. Vabimo tudi člane drugih podružnic in vse sodruge, ki se zanimajo za delavsko kulturo. 2. V torek 25. t. m. se vrši v Zadržnem domu medodborova seja ljubljanske in šišenske podružnice »Svobode«. Na dnevnem redu je ustanovitev I. delavskega telovadnega odseka. Udeležba je dolžnost vsakega odbornika!

Pozor, člani ljubljanske podružnice »Svobode«! Zaostalo članarino lahko obračunate vsako sredo in soboto v istem času, ko je knjižnica odprta, v centralnem tajništvu »Svobode« v Ljubljani, Židovska ulica 1/I. nadstr. Takrat se sprejemajo tudi novi člani.

MORALA IN SEDANJA DRUŽBA.

Človek živi nemoralno pravijo abstinenti, ako je tudi najzmernejši človek pri uživanju opoihnijskega. Drugi pravijo, da je grdo, nespolobno in nemoralno, ako človek puši ali zveči tobak. Vsi nauki o moralnosti in nemoralnosti veljajo seveda le delavcu in kmetu.

V nekaterih mestih preganjajo prostitutke, kajti prostitucija je najbolj nemoralna reč. Ponekod se človek nespodobno obnaša, ako ga nažene kašelj nepričakovano in plijune na hodnik. Take grešnike privedejo pred sodnika, da jih kaznuje z denarno globo. Ako denarne globe ne morejo plačati, morajo kazni presedeti v prisilni delavnici, da se tako nauče, kaj je moralo in kaj nemoralno.

Iz Berlina je pa sporočil brzotjav, da je nemški finančni tajnik poročal nemškemu parlamentu, da je antanta zaračunila Nemčiji troške za gradnjo hiš sramote, kajti hiše so bile potrebne za okupacijsko armado. Skoraj en milijon mark zahtevalo od Nemčije za nemoralne hiše in troški so všteti kot troški za vzdrževanje okupacijske armade. Devetnaest takih hiš so že zgradili za zavezniške vojaše.

Stari in modri Ben Akiba, ki je rekel, da je bilo že vse pod solncem, se je zmotil. Pred vojno je bilo v navadi, da so lovili trgovce, ki so tržili z dekleti. Sploh so smatrali kupčijo z dekleti za najnižji posel na svetu in ljudje, ki so se pečali s takimi rečmi, so spadali navadno v najglobočje človeške nižine. Nedavno je bil na Francoskem neki tak trgovec, ki se je menda pisal Landru, ako se ne motimo, obglavljen, ker so porotniki bili prepričani, da je nekaj prostitutk poslal na oni boljši svet proti njih volji. Zdaj poroča finančni minister, uradna oseba, kateri gre vera, da so antantne vlade pričele tudi te vrste »biznisa«, račun za troške so pa predložile tisti državi, ki jim ni priporočila te vrste »biznisa«.

Da, marsikaj je nemoralno, kar izvrši navaden delavec ali kmet. Ampak če ravno to izvrši ena ali več vlad skupaj, kar se navadnemu delavcu ali kmetu šteje za nemoralno, pa postane takoj moralno.

Tako laknjičava je dandanes morala. Nemški delavec in kmet morata garati in garati, da antantni narodi grade hiše za prostitucijo, da se v njih zabavajo vojaški okupacijske armade. Nak, kaj takega še ni bilo pod solncem in izrek starega Ben Akibe je velika zmotja.

Sedanja družba naj molči o svoji morali.

NARODNA SKUPŠČINA.

22. julija. Pred prehodom na dnevni red je vložil posl. Šimrak nujni predlog, naj poseben odbor preišče afero provizij, ki jo je v zadnji seji razkril posl. Savlič. Zatem je prišlo v razpravo zopet ameriško posojilo. Zastopniki strank pa so se pogajali v sestavi preiskovalnega odbora. Med debato o zunanjem posojilu je prišlo zopet skoro do — pretepa. Če bo šlo tako naprej, bomo že tako vajeni podobnih incidentov, da ne bomo niti več poročali o njih. Na popoldanski seji je prišlo do glasovanja o posojilu. Večina opozicije je pri tem zapustila dvorano.

Glasovalo je v celem samo 170 poslancev. 150 za, 18 pa proti.

Pred sklepom se je naznanil predsednik Ribar, da so se stranke sporazumele glede preiskovalnega odbora. Devet poslancev naj najpozneje tekom treh dni preišče afero podkupovanja.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 77.50 Din. 1 lira 3.77 Din. 100 avstrijskih kron pa 25 par. 100 naših kroge velja v Curihi 1.25 švicarskih frankov.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Preklie.

Jaz Marija Skamen, delavčeva soproga v Zidanem mostu obžalujem in prekličem moje obrekovanje o gospej Marijeti Furmen, Ani Podlesnik in gospej Tereziji Ilaš, da bi bile iz pisarne g. ravnatelja Rozmana ven izgnane, prošim odpustitve, se zahvaljujem za odstop od tožbe in odpusti kazni ter plačam vse stroške.

Marija Skamen.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VASILA ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Preizkušenega strojevodjo

za industrijsko železnico sprejme takoj: „Obnova“, gradbena družba z o. z., Ljubljana.

Blage za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje i. t. d. priporoča trdka:

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Pridobivajte naročnike!

25 CELJE 25

Marija Baumgartner.

Velika zaloga vsakovrstnega novega pohištva domačega in tujega izdelka. Divani, madraci, pernice, odeje.

Kompletna oprema za novoporočence.

25. Samo v Gosposki ulici. 25. Zmerne cene! Delo solidno!

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril

lekarno v Ljubljani

na Karlovski cesti št. 2.

Oddajam zdravila za člane vseh ljubljanskih bolniških blagajn, državne in južne železnice, tobačne tovarne itd.

Nova lekarna.

Ph. Mr. G. Bakarčič.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

Izvoz

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun št. 10.478.

Štev. 400/pr.

Razpis službe.

Občinski svet je v svoji seji, dne 15. marca 1922, sklenil da se osnuje v Ljubljani oddelek poklicnega gasilstva, ki bo poleg gasilskih poslov izvrševal še druge v področje mestne občine spadajoče posle.

Službe so za tri letačasne, po treh letih zadovoljivega službovanja in po napravi predpisanega izpita pridobe gasilci pravico do stalne namestitve.

Razpisuje se 5 službenih mest poklicnih gasilcev.

Ti mestni uslužbenci se uvrste v kategorijo mestnih slug, in sicer s za to kategorijo veljavnimi prejemi, draginjskimi dokladami, prostim stanovanjem z razsvetljavo in prosto službeno obleko.

Pogoji so: Ljudska šolska izobrazba in strokovna naobrazba v raznih obrti. V prvi vrsti pridejo v poštev: ključavničarji, mizarji, pleskarji, kovinski strugarji, sedlarji, čevljarji, krojači, tesarji.

Nadaljni splošni pogoji za vse prosilce so: a) Jugoslovansko državljanstvo. b) Starost 20—30 let. c) Odslužen kadrovski rok. d) Krepko zdravje. e) Samski stan. f) Neomadeževano vedenje.

Z vsemi potrebnimi dokazili pravilno opremljene prošnje vložiti je do 5. avgusta 1922 pri mestnem magistratu v Ljubljani.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 21. julija 1922.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC, Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.